ШТОМЕСЯЧНЫ АГЛЯД ЭКАНОМІКІ БЕЛАРУСІ

№11 (62)
Лістапад 2007 г.

- Расея адмовілася ад будаўніцтва другой галіны газаправоду «Ямал-Эўропа».
- Беларусь і Літва разьвіваюць эканамічную супрацу.
- Урад плянуе пабудаваць у Беларусі завод па вытворчасьці легкавых аўтамабіляў.
- Была зьмененая спрошчаная сыстэма падаткаабкладаньня.
- Вырасьлі золатавалютныя рэзэрвы ВГКР.

Насельніцтва: 9.71 млн чалавек
Прамысловасьць / ВУП: 27.6%
Сельская гаспадарка / ВУП: 7.5%
Інвестыцыі / ВУП: 24.3%
Экспарт: Расія 35%, ЭЗ 46%
Імпарт: Расія 59%, ЭЗ 22%

Палітыка: адмова Расеі ад будаўніцтва другой галіны газаправоду «Ямал-Эўропа»

У кастрычніку А. Лукашэнка агучыў прапанову аб будаўніцтве другой галіны газаправоду «Ямал-Эўропа». Яго мэтазгоднасьць абгрунтоўвалася найбольш кароткім транспартным плячом пастаўкі расейскага газу ў Эўропу, і, як вынік, нізкімі выдаткамі на яго будаўніцтва і платай за транзіт. Апроч таго, па словах А. Лукашэнкі, пры будаўніцтве першай галіны газаправоду, магутнасьць якога дазваляе ажыцьцяўляць транзіт каля 33 млрд м^3 на год, была створаная інфраструктура, якая дазваляе адначасова абслугоўваць і другую галіну гэткай жа магутнасьці. На ягоную думку, гэта дазваляе разглядаць яго будаўніцтва як альтэрнатыву Паўночнаэўрапейскаму газаправоду (ПЭГ) па дне Балтыйскага мора. У выпадку згоды Расеі А. Лукашэка паабяцаў вызваліць расейскіх пастаўшчыкаў газу ад платы за транзіт на пяць год. У пачатку лістапада расейскі ўрад абмеркаваў дадзенае пытаньне на сваім паседжаньні і прыняў рашэньне адмовіцца ад будаўніцтва другой галіны «Ямал-Эўропа», бо ПЭГ дазваляе павялічыць да запланаваных аб’ёмаў пастаўкі расейскага газу ў Эўропу. Такім чынам, пазыцыі Беларусі на перамовах з Расеяй па энэргетычных пытаньнях у будучым яшчэ болей саслабеюць.

Рэальны сэктар: зьніжэньне ўнёску спажываньня і інвэстыцыяў у прырост ВУП

У трэцім квартале тэмпы росту рэальнага ВУП зьнізіліся да 8.2% г/г (з 8.7% г/г ў другім квартале). Гэта тлумачылася значным запаволеньнем росту асноўных кампанэнтаў сукупнага попыту – спажываньня хатніх гаспадарак і інвэстыцыяў у асноўны капітал. Калі ў першым квартале яны вырасьлі на 16.2 і 29.9% г/г адпаведна, то да трэцяга кварталу тэмпы іх росту зьнізіліся, паводле нашых ацэнак, да 8.7 і 11.9% г/г адпаведна.

Запаволеньне росту спажываньня хатніх гаспадарак абумоўлена заўважным зьніжэньнем тэмпаў росту асноўных крыніцаў даходаў – заробкаў і пэнсіяў. Тэмпы росту заробку зьменшыліся з 17.7% г/г у сярэднім за 2006 г. да 9.6% г/г у 3 кв. 2007 г., а пэнсіі – з 14.3% да 7.0% г/г. Такая дынаміка даходаў характэрная для пэрыяду пасьля прэзідэнцкіх выбараў. Аднак, як правіла, адначасова паскараўся рост інвэстыцыяў, што не адбылося ў гэтым годзе. Такім чынам, энэргетычны шок зрабіў неэфэктыўнымі традыцыйныя інструмэнты кіраваньня інвэстыцыйнай актыўнасьцю прадпрыемстваў.

Структурныя тэндэнцыі: разьвіцьцё эканамічнай супрацы Беларусі і Літвы

Міжнародная супраца. У кастрычніку ў Вільні адбылася неафіцыйная сустрэча прэм'ер-міністраў Беларусі С. Сідорскага і Літвы Г. Кіркіласа. Па выніках сустрэчы С. Сідорскі агучыў гатоўнасьць літоўскага бізнэсу ажыцьцяўляць ін

Дынаміка рэальнага ВУП

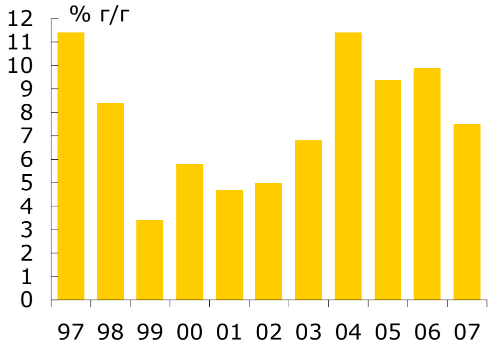

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу. Прагноз на 2007 г. – Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Дасьледчы цэнтр ІПМ

Нямецкая эканамічная група ў Беларусі

220088 г. Мінск, вул. Захарава, 76
Тэл./факс +375 (17) 210 0105
Электронная пошта bmer@research.by
Вэб-сайт http://research.by/

Пераклад на беларускую мову ажыццяўляецца пры падтрымцы часопіса “Новая Эўропа”, http://n-europe.eu/

© Дасьледчы цэнтр ІПМ, 2007

вэстыцыі ў разнастайныя сфэры беларускай эканомікі. Па словах прэмьер-міністра, гаворка ідзе пра суму каля USD 1 млрд. У якасьці канкрэтных інвэстыцыйных праектаў былі названыя будаўніцтва заводу па вытворчасьці фармальдегідных смолаў і стварэньне прадпрыемства па вытворчасьці ДСП. Паводле інфармацыі памочніцы прэмьер-міністра Літвы Н. Пумпрыцкайтэ, на сустрэчы таксама абмяркоўваліся пытаньні супраца ў энэргетычнай сфэры, у прыватнасьці, магчымасьці ўдзелу Беларусі ў будаўніцтве новай АЭС на тэрыторыі Літвы, а таксама паставак праз Беларусь украінскай электраэнэргіі ў Літву пасьля закрыцьця Ігналінскай АЭС. У выпадку рэалізацыі дадзеных праектаў Беларусь зможа зьнізіць сваю энэргетычную залежнасьць ад Расеі і троху зьмякчыць вынікі энэргетычнага шоку ў сярэднетэрміновай пэрспэктыве.

Вонкавы гандаль: Беларусь зьбіраецца пачаць будаўніцтва заводу легкавых аўтамабіляў

У студзені-жніўні дэфіцыт гандлю таварамі дасягнуў USD 2.4 млрд, што ў 2.2 разы болей, чым на год раней. Экспарт вырас на 16.2% г/г, а імпарт – на 24.2% г/г. Значную частку гандлёвага дэфіцыту па-ранейшаму абумоўлівае гандаль энэргетычнымі таварамі, дэфіцыт па якіх склаў USD 901.1 млн (USD 309.0 млн у студзені-жніўні 2006 г.). Апроч уплыву зьмяненьня коштаў і умоваў паставак расейскіх энэрганосьбітаў, росту энэргетычнага дэфіцыту спрыяе больш хуткі рост цэнаў на сырую нафту, якую імпартуе Беларусь, у параўнаньні з нафтапрадуктамі, якія яна экспартуе. У студзені-жніўні 2007 г. пры павышэньні сусьветных коштаў на сырую нафту на 21.2% г/г, кошты на нафтапрадукты вырасьлі толькі на 4.2% г/г. Для стымуляваньня паставак нафты на беларускія НПЗ, а таксама яе перапрацоўкі, у кастрычніку быў падпісаны ўказ аб павышэньні субсідыяў у сфэры нафтаперапрацоўкі. У адпаведнасьці зь ім, дзяржсубсідыі складуць 130% ад расейскай адмысловай пошліны пры пастаўках нафты на беларускія НПЗ чыгуначным транспартам, і да 110% – пры пастаўках трубаправодным транспартам.

Урад па-ранейшаму разглядае замяненьне імпарту айчыннымі таварамі як адзін з прыярытэтных накірункаў палітыкі ва ўмовах дэфіцыту. У кастрычніку адным з такіх праектаў была названая арганізацыя вытворчасьці легкавых аўтамабіляў у Беларусі. Аднак нават у выпадку яго пасьяховай рэалізацыі гэта ня будзе мець істотнага ўплыву на зьніжэньне адмоўнага сальда, бо дэфіцыт у гандлі спажывецкімі таварамі складае толькі каля 15% ад валавага дэфіцыту.

Дзяржаўныя фінансы: зьмяненьне спрошчанай сыстэмы падаткаабкладаньня

За студзень-жнівень даходы кансалідаванага бюджэту склалі 43.3% ад ВУП, што на 1.5 адсоткавага пункта вышэй, чым за студзень-жнівень 2006 г. Выдаткі павялічыліся ў параўнаньні з мінулагоднім узроўнем на 0.3 адсоткавага пункта і склалі 40.4% ад ВУП. Такім чынам, кансалідаваны бюджэт быў выкананы з прафіцытам 2.9% ад ВУП (1.6% ад ВУП за студзень-жнівень 2006 г.).

У кастрычніку быў падпісаны ўказ, які зьмяніў спрошчаную сыстэму падаткаабкладаньня. Для прадпрыемстваў, якія працуюць у сфэры розьнічнага гандлю і грамадзкага харчаваньня, уведзеная магчымасьць разьліку спрошчанага падатку ў памеры 20% ад валавага даходу. Раней падаткавай базай была толькі валавая выручка (сума валавага даходу і пакупнога кошту рэалізаваных тавараў), а стаўкі ваґаліся ад 3 да 10%. Скарыстацца новай сыстэмай спро

ВУП і прамысловая вытворчасьць

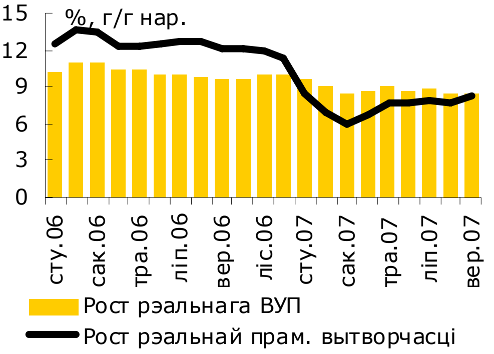

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Унёсак асноўных кампанэнтаў супольнага попыту ў прырост ВУП

	Унёсак у прырост*		
	1 кв.	2 кв.	3 кв.
Спажываньне хатніх гаспадарак	8.7	6.1	4.6
Інвэстыцыі ў асноўны капітал	8.0	4.7	3.2
Чысты экспарт	-4.0	0.8	-2.0
ВУП	**8.2**	**8.7**	**8.4**

* адсоткавых пунктаў.

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу. 3 кв. 2007 г. – ацэнка Дасьледчага цэнтру ІПМ.

Дынаміка вонкавага гандлю таварамі

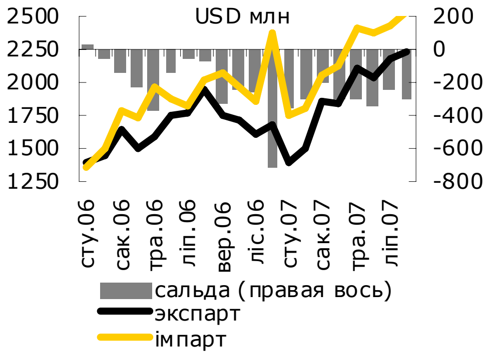

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Тэмпы росту сусьветных цэнаў на нафту і бензін

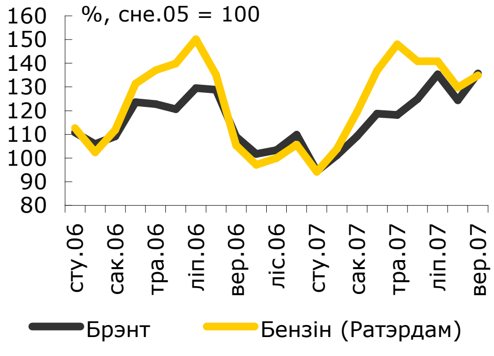

Крыніца: US Energy Information Administration.

шчанага падаткаабкладаньня змогуць малыя прадпрыемствы (з колькасьцю супрацоўнікаў ня больш за 5 чалавек) і індывідуальныя прадпрымальнікі з валавай выручкай меней за BYR 600 млн на год. Такім чынам, новая схема спрошчанай сыстэмы падаткаабкладаньня будзе даступная толькі для абмежаванай колькасьці прадпрымальнікаў і прадпрыемстваў, а таму ня будзе мець істотнага ўзьдзеяньня на разьвіцьцё малога і сярэдняга бізнэсу.

Манетарная палітыка: рост золатавалютных рэзэрваў

У верасьні чыстыя замежныя актывы ВГКР павялічыліся на 13.5% м/м. Пры гэтым іх рост адбываўся пры неспрыяльнай дынаміцы попыту і прапановы на ўнутраным валютным рынку. Рэзэрвы вырасьлі дзякуючы павелічэньню ў верасьні рэшты сродкаў на валютных рахунках ураду ў НББ (на USD 293.3 млн). Верагодна, гэтыя сродкі паступілі ад непразрыстай угоды, зьвязанай з прыватызацыяй ААТ «МЦС» і наступным продажам 70% долі ўласнасьці гэтай кампаніі. У выніку грашовая база за верасень практычна не зьмянілася, а ў гадавым вымярэньні яе рост запаволіўся да 25.4% г/г (31.6% г/г у жніўні).

У выніку падтрыманьня ўзроўню ліквіднасьці ў банкаўскай сыстэме на нізкім узроўні і высокай назьбіранай базай запазычанасьці па крэдытах захавалася тэндэнцыя да зьніжэньня тэмпу росту крэдытаваньня эканомікі – у верасьні ён склаў 48.0% г/г (49.5% г/г у жніўні). Разам з тым, стала высокі попыт на крэдытныя рэсурсы і скарачэньне узроўню ліквіднасьці прывялі да таго, што ў верасьні адсоткавыя стаўкі на крэдытна-дэпазытным рынку па большасьці інструмэнтаў троху вырасьлі. Акрамя таго, захаваўся шэраг тэндэнцыяў на грашовым рынку – адносная стабільнасьць узроўню попыту на наяўныя грошы, запаволеньне росту тэрміновых рублёвых дэпазытаў насельніцтва (28.7 і 26.4% г/г у жніўні і верасьні), а таксама паскарэньне росту тэрміновых дэпазытаў насельніцтва ў замежнай валюце (52.5 і 55.7% г/г у жніўні і верасьні адпаведна). Рублёвая грашовая маса павялічылася ў верасьні на 2.1% м/м, а шырокая грашовая маса – на 2.0% м/м. У гадавым вымярэньні тэмпы іх росту склалі 22.1 і 26.5% г/г адпаведна (23.1 і 25.7% г/г у жніўні).

Спажывецкія цэны ў верасьні вырасьлі на 0.9% м/м у выніку адміністратыўнага павышэньня коштаў на шэраг прадуктаў харчаваньня. У гадавым вымярэньні тэмп росту спажывецкіх коштаў павялічыўся да 9.0% г/г (8.2% г/г у жніўні), што ўжо на 1 адсоткавы пункт вышэй за верхнюю мяжу прагнозу ІПЦ на год. Беларускі рубель у кастрычніку патаньнеў у адносінах да амэрыканскага даляру на 2 рублі, і на 31 кастрычніка яго курс склаў 2151 BYR/USD.

Банкаўскі сэктар: рост аб’ёму эмісіяў іпатэчных аблігацыяў

Паводле дадзеных Міністэрства фінансаў у першым паўгодзьдзі 2007 г. быў зафіксаваны значны рост аб’ёмаў эмісіі карпаратыўных аблігацыяў. За студзень-чэрвень суб’екты гаспадараньня ажыцьцявілі 29 выпускаў карпаратыўных аблігацыяў. Аб’ём эмісіяў аблігацыяў, намінаваных у беларускіх рублях склаў BYR 215.8 млрд, што ў 2.2 разы перавышае адпаведны аб’ём эмісіяў у першым паўгодзьдзі 2006 г. Апроч таго, быў ажыцьцёўлены выпуск аблігацыяў у замежнай валюце на суму USD 12.5 млн і EUR 7 млн. Практычна ў поўнай меры гэты рост меў месца ў выніку выпуску банкамі аблігацыяў, забясьпечаных выдадзенымі імі крэдытамі на будаўніцтва ці рэканструкцыю жытла пад заклад нерухомасьці (іпатэчнымі аблігацыямі). Доля іпатэчных аблігацыяў у агульным аб’ёме эмісіяў склала амаль

Кансалідаваны бюджэт

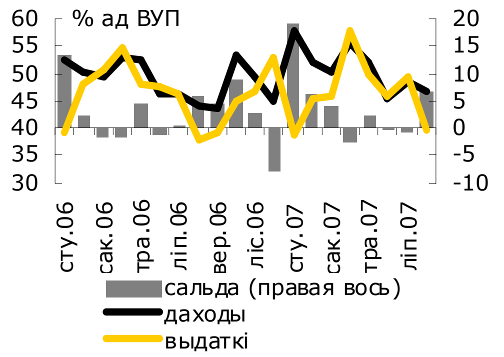

Крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Грашовая база і ІСЦ

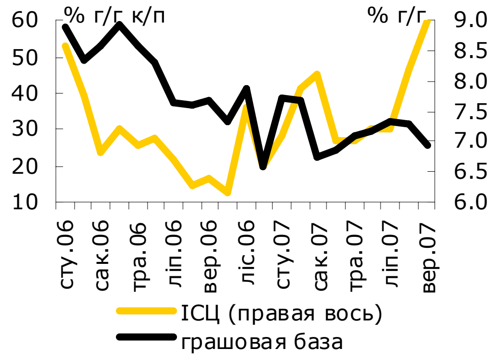

Крыніца: разлікі па дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Стаўка рэфінансаваньня

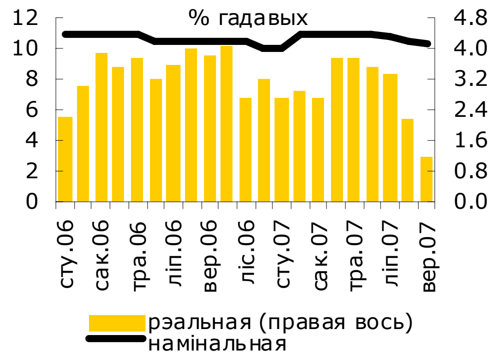

Крыніца: разлікі па дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

90%. Такім чынам, дазвол банкам эмітаваць іпатэчныя аблігацыі станоўча паўплываў на разьвіцьцё пазыкавага сэгмэнту фінансавага рынку краіны, і даў банкам эфэктыўны інструмэнт доўгатэрміновага рэфінансаваньня.

У кастрычніку НББ скасаваў абмежаваньні на кольнасьць разьліковых рахункаў у беларускіх рублях для ўсіх прадпрыемстваў. Раней такія абмежаваньні былі скасаваныя толькі для невялікага кола буйных прадпрыемстваў, якія атрымалі магчымасьць адкрыцьця дадатковых рахункаў у адным з трох упаўнаважаных банкаў. Дадзены захад троху пашырыць магчымасьці канкурэнцыі за абслугоўваньне буйных прадпрыемстваў і будзе спрыяльным для практыкі абслугоўваньня банкамі разьліковых рахункаў суб’ектаў гаспадараньня.

Эканамічныя тэндэнцыі		**3 кв. 05**	**4 кв. 05**	**1 кв. 06**	**2 кв. 06**	**3 кв. 06**	**4 кв. 06**	**1 кв. 07**	**2 кв. 07**	**ліп. 07**	**жні. 07**	**вер. 07**
Рост рэальнага ВУП	% г/г	8.7	10.7	11.0	9.6	8.6	10.8	8.4	8.9	--	--	--
Рост рэальнага ВУП	% г/г нар.	9.0	9.4	11.0	10.3	9.6	9.9	8.4	8.6	8.8	8.5	8.4
Рэальная прамысловая вытворчасьць	% г/г нар.	9.7	10.5	13.5	12.6	12.2	11.3	5.9	7.7	7.8	7.7	8.2
Рэальная сельскагаспадарчая вытворчасьць	% г/г нар.	3.0	2.1	10.1	6.9	2.2	6.1	4.4	5.2	10.5	6.3	5.6
ІСЦ	% г/г к/п	9.8	8.0	6.8	7.0	6.4	6.6	8.1	7.2	7.2	8.2	9.0
ІЦВПП	% г/г к/п	10.5	10.2	8.3	8.1	8.0	8.5	11.6	13.6	14.6	15.8	16.8
Экспарт тавараў (USD)*	% г/г	15.1	11.5	27.5	24.9	29.3	13.6	6.3	--	23.1	15.3	--
Імпарт тавараў (USD)*	% г/г	7.8	-5.3	51.3	37.0	30.0	23.5	21.1	--	32.1	26.1	--
Сальда гандлю таварамі (дадзеныя НББ)	USD млн. нар.	43	-527	-136	-786	-1215	-2398	–836	-1563	-1785	-2073	--
Бягучы рахунак	USD млн нар.	816	510	115	-289	-558	-1512	–641	-1152	--	--	--
Бягучы рахунак	% ВУП нар.	3.7	1.7	1.5	-1.8	-2.1	-4.1	–7.0	-5.8	--	--	--
Міжнародныя рэзервы	USD млн к/п	1189	1297	1290	1154	1155	1383	1565	2344	2362	1837	2155
Грашовая база	% г/г к/п	50	74	53	48	38	20	22	29	32	32	25
Стаўка па крэдытах у беларускіх рублях**	% гадавых, к/п	14	12	12	11	12	12	13	12	12	12	12
Абменны курс (афіцыйны)	BYR/USD с/п	2150	2150	2151	2146	2142	2141	2141	2145	2145	2146	2148
Абменны курс (афіцыйны)	BYR/EUR с/п	2623	2558	2587	2694	2729	2761	2805	2890	2941	2923	2979

* тэмпы росту даляравых паказнікаў (крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу).
** намінальная стаўка па новых крэдытах юрыдычным асобам (крыніца: НББ).
Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу і НББ.

Асноўныя эканамічныя паказнікі		**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
Намінальны ВУП	BYR трлн	9.134	17.173	26.613	36.565	49.991	65.067	79231
Намінальны ВУП*	USD млрд	8.7	12.1	14.5	17.7	23.1	30.2	36.9
Рост рэальнага ВУП	% г/г	5.8	4.7	5.0	7.0	11.4	9.4	9.9
Прамысловая вытворчасьць	% г/г	7.8	5.9	4.5	7.1	15.9	10.5	11.3
Сельскагаспадарчая вытворчасьць	% г/г	9.3	1.8	0.7	6.6	12.6	1.7	6.1
ІСЦ	% г/г с/п	168.6	61.1	42.6	28.4	18.1	10.3	7.0
ІСЦ	% г/г к/п	107.5	46.1	34.8	25.4	14.4	8.0	6.6
ІЦВПП	% г/г с/п	185.3	72.1	41.4	37.5	24.1	12.1	8.3
ІЦВПП	% г/г к/п	166.4	40.9	42.7	28.1	18.8	10.0	8.5
Экспарт (т/п, USD)	% г/г	19.4	10.9	9.8	24.4	35.7	15.8	21.8
Імпарт (т/п, USD)	% г/г	21.5	11.1	9.0	25.1	40.3	3.0	33.0
Бягучы рахунак	USD млн	-338	-394	-311	-424	-1206	510	-1512
Бягучы рахунак	% ВУП	-3.9	-3.2	-2.1	-2.4	-5.2	1.7	-4.1
ПЗІ (чыстыя)	USD млн	119	96	453	170	163	303	351
Міжнародныя рэзервы	USD млн	357	347	457	474	770	1297	1383
Сальда дзяржбюджэту	% ВУП	-0.6	-1.6	-0.2	-1.6	0.0	-0.6	2.2
Унутраны дзяржаўны доўг	% ВУП к/п	4.5	6.1	5.4	5.5	5.7	5.8	6.5
Знешні доўг (суцэльны)	% ВУП к/п	24.4	24.8	27.0	23.7	21.4	17.9	18.6
Грашовая база	% г/г к/п	52	225	32	50	42	74	20
Абменны курс (НББ)	BYR/USD с/п	1035	1394	1784	2075	2160	2154	2145
Абменны курс (НББ)	BYR/USD к/п	1213	1580	1920	2156	2170	2152	2140
Спрэд**	% с/п	44.4	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Спрэд**	% к/п	2.8	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR с/п	651	1239	1690	2353	2684	2681	2692
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR к/п	1097	1392	1989	2695	2956	2550	2817

* ВУП у даляравым эквіваленьце за 2000 гг. разлічаны па рынкавым (неафіцыйным) валютным курсе (крыніца: Дасьледчы цэнтр ІПМ).
** спрэд паміж безнаяўным курсам ценявога рынку і афіцыйным курсам (крыніца: Дасьледчы цэнтр ІПМ).
Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу, Міністэрства фінансаў, НББ, Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Умоўныя азначэнні:

г/г	змены год да году	нар.	нарастаючым вынікам
ІСЦ	індэкс спажывецкіх цэнаў	НББ	Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь
ІЦВПП	індэкс цэнаў вытворцаў прамысловай прадукцыі	ПЗІ	простыя замежныя інвестыцыі
к/п	на канец перыяду	с/п	сярэдняе за перыяд
м/м	змены за месяц	трлн	трыльён
млн	мільён	ЭЗ	Эўрапейскі Зьвяз
млрд	мільярд		